

HERPESVIRUS

Av Marianne Holmli

De siste årene har det i hundemiljøet blitt snakket en del om tomme tisper, små kull og valper som dør de første 14 dager. Ved en tilfeldighet oppdaget jeg at det som i utlandet kalles «Fading Puppies» eller som det ville het på norsk, valper som dør de første dager uten noe tilsynelatende grunn, er det samme som herpesvalper.

Dette fant jeg ut at jeg skulle sjekke litt om da det i flere raser er snakket om problemer med å få valper, små kull eller at tisper er sikker på at tispene har tatt seg, men ingen valper. Da jeg startet og undersøke i Norge var det få eller ingen som hadde hørt om det, men etter å ha snakket med en veterinær i Danmark fikk jeg så mye nyttig informasjon at dette måtte gjøres noe med i Norge.

Det ble for 2-3 år siden startet med ett forsknings/samarbeidsprosjekt med 4 dyrklinikker, Norges Veterinærhøgskole, Veterinærinstituttet og Statens vet medicinska anstalt Uppsala, disse vil følge opp spesielt døde valper, men også om det er mistanke om herpesvirus for å ta blodprøve. Så er det noen som har fått valper som uforklarlig dør, vil jeg oppfordre oppdretter til å levere disse til nærmeste veterinær for obduksjon. Det samme gjelder tomme tisper eller tisper som mister valpene i løpet av svangerskapet, disse har det blitt tatt blodprøve fra og resultatet av dette ble som i våre naboland – over 80% av hundene hadde antistoffer av Herpesviruset.

De klinikker som var med i samarbeidet var Tromsdal Dyreklinikk, Stavanger Smådyrklinikk, Byåsen Dyreklinikk og Poliklinikken Norges Veterinærhøgskole. Disse skulle samle prøver for å påvise antistoffer fra ca 400 hunder i løpet av 1 år, og ut fra disse resultater fortelle mer om hvor omfattende problemet er. Og resultatet av dette ble, som i våre naboland – over 80% av hundene hadde antistoffer av Herpesvirus.

Heldigvis så har jeg en veterinær som er «hundemann» i tillegg, han undersøkte også en del med det resultat at det ble søkt om å importere vaksine til Norge. Denne har vært i produksjon siden 1998 i Frankrike, og er nå tilgjengelig over hele landet.

Herpesvirus er inntil nå i Norge en ting som ikke har vært diskutert, men for ca 3 år siden var jeg på et møte med representanter fra Norges Veterinærhøgskole, hvor de holdt foredrag bla om Herpesvirus og hvilke problem dette kunne forårsake, og heldigvis behandlingen.

Jeg tror vi har hatt dette viruset i Norge i mange år, og den offentlige statistikk viser at våre naboland har til dels store problemer som SVERIGE 50% - DANMARK 80% - ENGLAND 88% - FRANKRIKE hadde 80-90% men har nå kommet ned på 40%. Det skulle ikke være noen grunn til at vi i Norge skulle være fri, - eller ? Vi drar på utstilling, parer hunder i utlandet, importerer hunder osv.

Vi kan ha viruset på hundene våre uten å vite det, men stressituasjoner kan utløse ett utbrudd på tispene uten at vi som oppdretter merker noe, og på den måten påvirke både antall valper, at det ikke blir valper i det hele tatt, at tispene tar seg men «kaster» dem midt i svangerskapet, verst er det å få valper for deretter og miste dem. I noen tilfeller blir hundene sterile og det er jo tragisk.

Noe av det som er innrapportert er kull på Boxer, 2 forskjellige tisper fra samme kennel, den ene 3 år som første kull. Det ble foretatt keisersnitt på 69. dag, 3 valper hvor alle døde ca 12 dager gamle. Den andre var 5 år, og hadde hatt kull tidligere, normal fødsel på 63. dag. Det ble 5 valper, alle valper døde ca 12 dager gamle.

Valpene ble akutt syke og døde i løpet av 8-10 timer etter første tegn til sykdom.

Det er også innrapportert på Rottweiler hvor flere valper døde ca 2 uker gamle.

På to kull Amerikansk Cocker Spaniel døde valpene første leveuke.

Det har kommet inn rapporter fra hele landet både om valpedød, tisper som er tatt blodprøve av med antistoffer, mange «tomme» tisper, så det er viktig og ta kontakt med sin veterinær nå, sånn at vaksinen blir tilgjengelig ved din klinikk, selv om jeg regner med at de fleste veterinærer har dette på lager nå.

Symptomer på Herpesvirus – valpene blir urolige og de fleste skriker mye, slutter å spise. Dette skjer fra noen timer etter at de er født opp til 4 uker etter fødsel. De eldste jeg har hørt om var ca 4 uker. Det er ikke medisin og gi dem dessverre, men pass på og ha det varmt til valpene, viruset trives dårlig i varmt miljø.

Hvordan forebygge Herpesvirus på tispene – unngå smittefarlig kontakt, især i drektigheten. – godt miljø med lavt stressnivå. – VAKSINE !! - Til valpene - varmelampe, da valpene ikke klarer og produsere varme til seg selv. – sikre tilførsel av råmelk, her kan vi oppdrettere melke tisper for råmelk for så og fryse den. Man vet aldri hvem som kan få bruk for den. I disse tider er det enkelt og offentliggjøre at man har det tilgjengelig. – unngå smittefarlig kontakt.

Hvem skal vaksineres ? Herpesvaksinen er tilleggsvaksine som må settes først ca 14 dager etter paring og 14 dager før forventet fødsel. Jeg gir mine tisper en vaksine ved 1 – årsalder. Dette må gjøres ved hver drektighet på tispene. – Drektige tisper som er/har vært eksponert for herpesvirus. – Drektige tisper i områder med forekomst av viruset. – Drektige tisper som det er påvist herpesvirus på.

NB! Det er ikke aktuelt å bruke vaksiner til valper, hannhunder eller tisper som ikke skal brukes i avl.

Hvilken effekt kan man forvente? - redusere risikoen for tidlig valpedød – øker fødselsvekten til valpene – så langt viser forskning at det er tendens til økt kullstørrelse.

– jeg har nå rådet mange de siste år, både enkelt oppdrettere men også raseklubber, og de er ikke i tvil om at det hjelper !!!

Bivirkninger - det kan bli litt hevelse hvor sprøyten blir satt, men går vanligvis over i løpet av en uke. De siste årene har jeg både snakket med hundefolk og veterinærer fra hele landet og det er ikke tvil om at vi har hatt Herpesvirus i Norge en stund. Noen oppdrettere har sagt at de kjenner til det, enten har de hatt det selv eller de har hørt om det, ja faktisk i flere år. Med den informasjon vi har nå, så er det heldigvis hjelp og få.

Har man mistanke om at man har viruset selv i kennelen eller man vet at det finnes i nærområdet så ser jeg ingen grunn til at vi ikke skal vaksinere. Jeg for min egen del har vaksinert i 3 – 4 år nå og har ingen problemer.

I grunnvaksinen til hund nå er det valpesyke, parvovirus og smittsom leverbetennelse. Tidligere var også kennelhoste med i samme vaksine, men ble tatt bort, for så og bli tatt inn igjen. Spør veterinæren om det er kennelhoste i grunnvaksinen. Viktig og vite for dem som tror at de får hunden vaksiert mot kennelhoste !! Det er kanskje en av grunnene til at det er mye kennelhoste for tiden ? Grunnen til at det ble tatt bort var at det ikke var anbefalt og grunnvaksine mer enn hvert 3. år mens kennelhostevaksinen skal tas hvert år, om man reiser en del med hund, eller bor i ett område hvor det er utbrudd. For øvrig så er det forskjellige regler i forhold til grunnvaksine alt etter hvilket land man skal til. Så sjekk med det land du skal til for det er land som forlanger grunnvaksine hvert år.

Er det noen som har spørsmål i forbindelse med Herpesvirus ta gjerne kontakt, jeg sitter med stabler av informasjon fra både Norge og andre land.

Artikkel er hentet fra «elghunden» med tillatelse fra Marianne Holmli.

pmk